

Олександр Пабат

Особливості правового регулювання місцевих податків і зборів

Article review

Oleksandr Pabat

Specific features of legal regulation of local taxes and fees

Як зазначає автор статті [1], формування спроможних громад та ефективного самоврядування є одним із найважливіших викликів сьогодення. Функціонування демократичної держави передбачає наявність ефективної та дієвої системи місцевого самоврядування. Тобто створення належного життєвого середовища на відповідній території вимагає наявності у своєму розпорядженні достатніх фінансових ресурсів.

Основним джерелом доходів бюджетів органів місцевого самоврядування мають бути місцеві податки і збори. Усі податки та збори визначаються і справляються відповідно до Податкового кодексу України [2] та разом із загальнодержавними податками і зборами становлять податкову систему України. До місцевих належать податки та збори, встановлені відповідно до переліку й у межах граничних розмірів ставок, визначених Податковим кодексом України, рішеннями сільських, селищних, міських рад і рад об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, у межах їх повноважень і є обов'язковими до сплати на території відповідних територіальних громад. Тобто сільським, селищним, міським радам і радам об'єднаних територіальних громад не дозволяється встановлювати індивідуальні пільгові ставки місцевих податків та зборів для окремих юридичних осіб і фізичних осіб – підприємців і фізичних осіб або звільняти їх від сплати таких податків та зборів. Також забороняється встановлення місцевих податків і зборів, не передбачених Податковим кодексом України.

Відповідно до ст. 10 Податкового кодексу України місцевими податками є податок на майно та єдиний податок, а місцевими зборами – збір за місця для паркування транспортних засобів і туристичний збір. Законодавець передбачив обов'язкове встановлення єдиного податку та податку на майно в частині транспортного податку та плати за землю.

Також автор досить доречно зазначає, що особливістю правового регулювання місцевих податків та зборів є те, що вони здійснюються одночасно на загальнодержавному та місцевому рівнях. На загальнодержавному рівні визначається вичерпний перелік обов'язкових платежів, коло платників, об'єктів опо-

даткування та граничні розміри ставок.

До особливостей місцевих податків і зборів автор відносить такі фактори:

- 1) органи місцевого самоврядування не мають права встановлювати власні податки та збори на своїй території;
- 2) наявність спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності в Україні.

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності – це особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності.

Наприкінці автор правильно зазначає, що у формуванні системи місцевого оподаткування слід враховувати розмір ставки, пільгові умови справляння та враховувати рівень платоспроможності платників податків і зборів. А також слід враховувати той момент, що податкове законодавство є нестабільним і тим самим система місцевого оподаткування в Україні є мінливою.

Автор дійшов до таких висновків:

- 1) місцеві податки і збори є одним із дієвих механізмів формування фінансового потенціалу органів місцевого самоврядування та джерелом соціального й економічного розвитку відповідної території.
- 2) потрібно збільшити питому вагу місцевих податків і зборів у доходах місцевих бюджетів.

Більшість місцевих податків мають бути прямими податками до місцевих бюджетів. Тому підвищення ролі саме місцевих податків та зборів і збільшення їх частки у складі доходів є основним напрямом зміцнення місцевих бюджетів та розширення фінансової автономії відповідних територій.

підготувала Арсенич Ірина Іванівна

Список використаних джерел

1. Пабат О.В. Особливості правового регулювання місцевих податків і зборів. *Право і безпека*. 2020. № 4 (79). С. 44-47. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1171180.pdf>
2. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

ІНФОРМАЦІЯ ВІД ДПС України (URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist/plani-ta-zviti-roboti-/396505.html>)

У 2020 р. до місцевих бюджетів надходження платежів становили 280,6 млрд грн. Темп росту надходжень до 2019 р. становить 105,5 % (+14,7 млрд грн). Місцеві податки та збори: упродовж 2020 р. надійшло загалом 37,6 млрд грн місцевих податків і зборів, що на 0,7 млрд грн менше порівняно з 2019 р., зокрема, податок на майно (податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, плата за землю, транспортний податок) – 37,4 млрд грн; місцеві збори (туристичний збір та збір за місця для паркування транспортних засобів) – 0,2 млрд грн.